

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Kfv.II.37.805/2021/14.

A tanács tagjai: Dr. Kovács András a tanács elnöke

Dr. Szilas Judit előadó bíró

Dr. Tóth Kincső bíró

A felperes: felperes1

cím1

A felperes képviselője: jogi képviselő1 kamarai jogtanácsos és

jogi képviselő2 ügyvéd

cím2

Az alperes: Budapest Főváros Kormányhivatala

cím3

Az alperes képviselője: jogi képviselő3 kamarai jogtanácsos

A per tárgya: fogyasztóvédelmi ügy

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: a Fővárosi Törvényszék 104.K.707.308/2020/21. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 104.K.707.308/2020/21. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.000,- (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A 70.000,- (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A dohánytermékek előállításáról, forgalomba hozataláról és ellenőrzéséről, a kombinált figyelmeztetésekről, valamint az egészségvédelmi bírság alkalmazásának részletes szabályairól szóló 39/2013. (II.14.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Dohányrendelet) alapján 2020. szeptember 8. napján hivatalból indult eljárás a felperessel szemben az általa forgalmazott termék megnevezésű dohánytermékre vonatkozóan.

[2] Az alperes a 2020. október 28. napján kelt BP-05/200/07004/6/2020. számú – azonnal végrehajthatóvá nyilvánított – határozatában az termék megnevezésű dohánytermék (a továbbiakban: dohánytermék) forgalmazását megtiltotta, és a felperessel szemben 25 millió forint fogyasztóvédelmi bírságot szabott ki.

[3] Indokolásában rögzítette, hogy a hatósági eljárás közérdekű bejelentés alapján indult, miszerint a felperes által forgalmazott dohánytermék a Dohányrendelet 21/A. § (5) bekezdésébe foglalt tilalom ellenére mentolt tartalmaz. Hivatkozott a felperes nyilatkozatára, amely e megállapítást nem cáfolta, továbbá az Innovációs és Technológiai Minisztérium

Fogyasztóvédelmi, Piacfelügyeleti Főosztály Élelmiszer- és Vegyipari Laboratóriuma (a továbbiakban: ITM laboratórium) FPIF/51014-1/2020-ITM, FPIF/51836-1/2020-ITM és FPIF/53055-1/2020-ITM iktatószámú vizsgálati jegyzőkönyveiben foglaltakra (a továbbiakban: ITM jegyzőkönyvek) amelyek megállapítása szerint az érintett dohánytermék +- 0,018 hibahatárral, szálanként 0,07 és 0,08 mg mentolt tartalmaz. A jegyzőkönyvek tartalmazták továbbá, hogy dohánytermék érzékszervi vizsgálata alapján a cigaretta és főfűst szaga kellemes, tiszta, határozott, a típusra jellemző, melyet enyhe, friss érzetet keltő mentolos szag kísér. A főfűst ízes és aromája kellemes, a típusra jellemző jellegzetes, kifejezetten aromás íz, melyet enyhe, hidegérzetet keltő mentolos utóíz kísér.

[4] Leszögezte, hogy a 2020. május 20. napjától hatályba lépett hazai szabályozás szerint a mentoltartalom az Európai Unió szabályokhoz képest szigorúbbnak tekinthető, ugyanis a mentoltartalmú dohánytermék forgalmazása attól függetlenül jogsértő, hogy egyébként a dohányterméknek a mentol adalékanyag a Dohányrendelet 2. § 15. pontjában definiált jellegzetes ízesítést kölcsönöz-e. Miután az érintett dohánytermék mentolt tartalmaz, az adalékanyag alkalmazása sérti a Dohányrendelet teljes tilalmat előíró 21/A. § (5) bekezdését.

[5] Megjegyezte, hogy a mentoltartalomra vonatkozó szigorúbb magyarországi szabályozás tekintetében az Emberi Erőforrások Minisztériuma a Dohányirányelv részleges átültetéséről szóló 2015/529/HU értesítési szám alatt (a továbbiakban: 2015. évi notifikáció) eleget tett az Európai Unió Bizottsága felé fennálló notifikációs kötelezettségének is.

[6] A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) 47. §-át, 47/C. §-át, 49. §-át és 54/A. §-át felhívva részletesen kifejtette a felperessel szemben alkalmazott fogyasztóvédelmi bírság kiszabásának indokait, a bírság összegének meghatározása során figyelembe vett körülményeket és szempontokat, valamint a határozat azonnal végrehajthatóvá nyilvánításának okait.

A kereseti kérelem és a védírat

[7] A felperes a keresetében elsődlegesen az alperes határozatának megsemmisítését, másodlagosan a hatályon kívül helyezését kérte. Eljárási kifogásként arra hivatkozott, hogy alperes a jellegzetes ízesítés tilalmába ütközés miatt a korábban indított eljárását ugyanezen termékre vonatkozóan felfüggesztette, ezért ezen eljárását a jogalap hiánya, illetve az eljárás függősége miatt nem is indíthatta volna meg. Kifejtette, hogy az alperes álláspontjával szemben Magyarország nem tért el az Európai Parlament és a Tanács 2014. április 3-i, a tagállamoknak a dohánytermékek és kapcsolódó termékek gyártására, kiszerezésére és értékesítésére vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezései közelítéséről és a 2001/37/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/40/EU irányelv (a továbbiakban: Dohányirányelv) rendelkezéseitől, mert a hazai szabályozás lényegében az uniós rendeletet ültette át a magyar jogba.

[8] Nem vitatva azt a tényt, hogy az általa forgalmazott dohánytermék mentolt tartalmaz, hangsúlyozta, hogy az megfelel a Dohányirányelv 7. cikk (1) bekezdését átültető Dohányrendelet 4/A. §-ában foglalt feltételeknek, mert a mentol adalékanyag nem eredményez jellegzetes ízesítést. A jellegzetes ízesítés Dohányirányelv 2. cikk (25)

bekezdésben meghatározott fogalmát pedig a Dohányrendelet 2. § (15) bekezdése szó szerint tartalmazza.

[9] Álláspontja szerint a Dohányrendelet 21/A. § (5) bekezdéséből nem lehet általános mentoltilalomra következtetni, mert az valójában átmeneti rendelkezésként a Dohányirányelv 7. cikk (14) bekezdését a nemzeti jogba átültetve kizárólag arra vonatkozott, hogy a jellegzetes ízesítés tilalmának bevezetését a jogalkotó 2020. május 20. napjáig a gyártók és kereskedők megfelelő felkészülése érdekében elhalasztotta olyan dohánytermékek esetén, amelyeknek az uniós szintű értékesítési volumene valamely termékkategóriában 3%-os vagy azt meghaladó. Ez alapján 2020. május 20. napjától nem a cigarettatermékek mentol tartalma vált tilalmazottá, hanem a cigarettatermékek jellegzetes mentol ízesítése lett tiltott.

[10] Kifejtette, hogy a Dohányrendelet 21/A. § (5) bekezdése nem elkülönült jogszabályi rendelkezés, hanem a Dohányrendelet 4/A. § (1) bekezdésére vonatkozó átmeneti szabály, figyelemmel arra is, hogy az a jogszabály szerkesztés során a záró rendelkezések között került elhelyezésre. Az alperes értelmezése ellentétes a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § (1) bekezdésében előírt normavilágosság követelményével, valamint a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII.12.) IRM rendelet 41. § (4) bekezdésével és 50. § (2) bekezdés d) pontjával is, amely követelményként írja elő, hogy a záró rendelkezések alcím alatt nem helyezhető el olyan előírás, amely alapvető normatív rendelkezéseket tartalmaz.

[11] Amennyiben a jogalkotó el kívánt térni a Dohányirányelv rendelkezéseitől, erről a 24. cikk (3) bekezdésével összhangban az indokokat is rögzítve értesítenie kellett volna az Európai Bizottságot, és jóváhagyást kellett volna kérnie, melyet az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) a 358/14. számú ítélete 58-61. pontjaiban is megerősített, de Magyarország a Dohányrendelet 21/A. § (5) bekezdésével összefüggésben ilyet nem nyújtott be, az alperes által hivatkozott 2015. évi notifikáció a teljes mentoltilalomra nem vonatkozott.

[12] Az alperes által állított teljes mentoltilalomhoz a műszaki szabályokkal és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályokkal kapcsolatos információszoolgáltatási eljárás megállapításáról szóló az Európai Parlament és a Tanács 2015. szeptember 9-i 2015/1515/EU irányelv (a továbbiakban: Átláthatósági irányelv) 5. cikk 1. pont (4) és (5) bekezdése szerint részletes indokolás, valamint hatás- és kockázatelemzéssel ellátott notifikáció lett volna szükséges. amelynek az alperes által megjelölt értesítés szintén nem felel meg.

[13] Utalt arra, hogy a mentol adalékanyagot a Magyarország által az 1988. évi IX. törvénnyel kihirdetett az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezmény (GATT) keretében kialakított, a Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó Marrakesh-i egyezmény részeként kihirdetett ún. „Technical Barriers to Trade” megállapodás (Megállapodás a kereskedelem technikai akadályáról, a továbbiakban: TBT megállapodás) alapján Magyarország által tett értesítés sem sorolja a tiltott adalékanyagok közé, és az a Dohányrendelet 4. számú mellékletében tiltott adalékanyagként sem szerepel.

[14] A jellegzetes ízesítés fogalma alapján pedig a mentol csak abban az esetben tiltott, ha olyan mennyiségben van jelen a dohánytermékben, hogy egyértelműen észlelhető illatot vagy

ízt eredményez. Az alperesnek ezért az eljárás során azt kellett volna bizonyítani, hogy a mentol adalékanyag olyan koncentrációban van jelen a termékben, amely jellegzetes mentol ízesítést eredményez. Annak megállapítása, hogy az adalékanyag mennyiség mentol ízesítést eredményez-e, a Bizottságnak a dohánytermékek jellegzetes ízesítéssel rendelkezésének megállapítására szolgáló eljárásokra vonatkozó egységes szabályok meghatározásáról szóló 2016. május 18-i 2016/779. végrehajtási rendelete (a továbbiakban: Végrehajtási rendelet) által meghatározott eljárásrendben történik, ennek igazolására az alperes által hivatkozott ITM jegyzőkönyvek nem voltak alkalmasak.

[15] Állította, hogy az alperes határozata meghozatalakor az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 62. § (1)-(2) és (4) bekezdésében foglalt tényállás tisztázási, valamint a 81. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségét is megsértette. Sérelmezte a bíróság kiszabása körében értékelt körülményeket és a határozat azonnal végrehajthatóvá nyilvánítását is.

[16] Az alperes védiratában a határozatában foglalt indokait fenntartva a felperes keresetének elutasítását kérte, hangsúlyozva, hogy a határozata kizárólag a Dohányrendelet 21/A. § (5) bekezdésén alapszik, amely 2020. május 20. napjától az Európai Unió szabályainál szigorúbb szabályt, azaz teljes mentoltilalmat vezetett be. A felperes állításával szemben a notifikációt teljesítette és az ITM jegyzőkönyvek pedig a dohánytermék mentol tartalmát egyértelműen igazolták.

A jogerős ítélet

[17] A törvényszék ítéletével az alperes határozatát megsemmisítette. Indokolásában a felperes eljárási kifogásait vizsgálva megállapította, hogy az alperes a Dohányrendelet 17. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel a jogsértés vizsgálatára hatáskörrel rendelkezett, ezért az Ákr. 123. § (1) bekezdés a) pontja szerinti semmisségi ok nem áll fenn. Az eljárás lefolytatásának az alperes által korábban megindult és felfüggesztett eljárás sem volt akadálya, és az alperes az Ákr. 104. (1) bekezdésben foglaltakat nem sértette meg, mert azon eljárás a Dohányrendelet 4/A § (1) bekezdésének tilalmába ütköző termék forgalmazása miatt indult, míg alperes a jelen eljárást eltérő anyagi jogszabály megsértése miatt indította.

[18] A felperes anyagi jogi kifogásaival összefüggésben a Dohányrendelet 21/A. § (5) bekezdésében foglaltakat vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy e rendelkezés a jogszabályszerkesztés formai és tartalmi szempontú vizsgálata alapján egyértelműen a Dohányirányelv 7. cikk (14) bekezdése átültetésének feleltethető meg, melyet alátámaszt, hogy a jogalkotó azt a záró rendelkezések között, a jogszabály egyes rendelkezéseinek időbeli hatályát megállapító 21/A. §-a alatt helyezte el. Helyes értelmezése pedig az, hogy a 4/A. § (1) bekezdésben található jellegzetes ízesítésű dohánytermékek forgalmazását tiltó általános előírás alóli kivételként időbeli átmeneti rendelkezést tartalmaz a jellegzetes mentol ízesítésű dohánytermékek forgalomba hozatalára vonatkozóan, összhangban a Dohányirányelv 7. cikk (14) bekezdésével.

[19] A Dohányrendelet 21/A. § (5) bekezdése a „mentol ízesítésű cigaretta” és „mentol ízesítésű cigarettadohány” kifejezéseket tartalmazza, a „jellegzetes” megjelölést nem szerepelteti, azonban ennek hiányából – az Alaptörvény 28. cikkében foglalt értelmezési

alapelvnek megfelelően – nem lehet olyan következtetést levonni, hogy a jogalkotó az időbeli hatályra vonatkozó záró rendelkezések között egy általánosan alkalmazandó mentol adalékanyagra vonatkozó teljes tiltást kívánt bevezetni, mivel ez ellentétes a Jat., az IRM rendelet és a Dohányirányelv előírásaival.

[20] A Dohányirányelv „jellegzetes ízesítés” fogalom meghatározásának a Dohányrendeletbe történő átvételéből és abból, hogy lényegében a Dohányirányelv nem tesz különbséget a jellegzetes ízesítés, valamint a mentol ízesítés és a jellegzetes mentol ízesítés között, arra a következtetésre jutott, hogy a jellegzetes ízesítésű dohánytermékek fogalmának két feltétele van: az ízt kölcsönző adalékanyag jelenléte, valamint az adalékanyag által eredményezett íz észlelhetősége. Ezért a mentol adalékanyagot tartalmazó dohánytermékekre a Dohányrendelet 4/A. § (1) bekezdésében előírt tiltás alkalmazandó, a 21/A. § (3) bekezdésében foglalt időbeli hatállyal.

[21] A 2015. évi notifikációval összefüggésben azt állapította meg, hogy az alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az a mentol összetevőre bevezetett általános tilalomról tájékoztatta a Bizottságot, mivel az értesítésben ilyen tartalom nem lelhető fel. A 9. pontban feltüntetett szigorúbb intézkedések között kizárólag a mentolos ízesítést tartalmazó kapszulás cigaretták betiltása szerepelt, amely nem a perbeli dohányterméket jelenti. Ezért az általános mentoltilalommal összefüggésben az értesítés a Dohányirányelv 24. cikk (3) bekezdésében előírt külön eljárásrendnek nem felel meg. Mindezek alapján nem fogadta el alperes azon értelmezését, hogy a Dohányrendelet a mentol adalékanyag felhasználására vonatkozó általános tilalmat tartalmaz. Miután a szigorúbb szabályok bevezetésének feltételei nem teljesültek, ezért e körben a szigorúbb nemzeti szabályok bevezetésének lehetőségét megállapító EUB C-547/14. számú ítéletben foglaltak sem voltak relevánsak.

[22] Ezt követően a jellegzetes mentol ízesítésű dohánytermékek forgalmazásának megtiltására vonatkozó jogsértés megalapozott voltát vizsgálva a Dohányirányelv (17) és (50) preambulumbekkezdése, továbbá a Végrehajtási rendelet alapján arra a következtetésre jutott, hogy a jellegzetes ízesítés előidézésére alkalmas adalékanyag esetén külön vizsgálat tárgya, hogy az adott adalékanyag jellegzetes ízesítést eredményez-e. Az alperes pedig azon állítását miszerint a mentol olyan kémiai anyag, amely szükségszerűen mentol ízesítést eredményez a határozatában semmivel nem tudta alátámasztani, és azt a perben sem tudta bizonyítani.

[23] Utalt arra, hogy az alperes nem vitatta, miszerint a Dohányrendelet 4/A. § (1) bekezdésében foglalt tilalom megsértése tárgyában indított eljárását felfüggesztette egy másik uniós tagállam által folytatott vizsgálatra tekintettel, amelynek célja a Végrehajtási rendelet szerinti dohánytermékek jellegzetes ízesítéssel rendelkezésének megállapítására szolgáló eljárás lefolytatása. Az alperes álláspontjának alátámasztására ezért az ITM jegyzőkönyvek nem alkalmasak, mert azok nem felelnek meg a Végrehajtási rendeletben foglaltaknak.

[24] Megállapította, hogy mindezek tükrében az alperes a téves jogértelmezése és a rendelkezésre álló bizonyítékok és adatok helytelen értékelése következtében a releváns tényállást nem tárta fel, a jellegzetes ízesítéssel rendelkezés megállapítása érdekében nem tette meg a szükséges eljárási cselekményeket, továbbá határozatának indokolása az alkalmazandó jogszabályok tartalmával ellentétes volt. A jogsértés megalapozatlan voltára

tekintettel a bírság mértékére és a határozat azonnal végrehajthatóvá nyilvánítására vonatkozó kereseti érvek elbírálását mellőzte. A hivatalból indult eljárásra figyelemmel, új eljárás elrendelését nem tartotta indokoltnak.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[25] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és szükség esetén a törvényszék új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. A felülvizsgálati kérelem befogadása körében a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés a) pont ab), ac) és ad) alpontjaira hivatkozott.

[26] Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Dohányirányelv preambulájának (17), (50) bekezdését, a Dohányrendelet 4/A. § (1), 21/A. § (5) bekezdését, 4. számú mellékletében foglaltakat, az Alaptörvény 28. cikkét, az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikkét, 288. cikk (1)-(2) bekezdését és a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 34. § a) pontját.

[27] Kiemelte, hogy a 2015. évi notifikáció megfogalmazása szerint Magyarország a Dohányirányelvet részlegesen ültette át a magyar jogrendszerbe, melyből következően a Dohányrendelet tartalmazhat a Dohányirányelvtől eltérő, vagy ahhoz képest új szabályokat. A 2015. évi notifikáció érdemi indokolása körében hivatkozott a 9. pontban a magyarországi dohányzási szokásokkal összefüggésben kifejtettek. Álláspontja szerint a 2015. évi notifikáció tartalmából a szigorúbb szabályozás lehetősége egyértelműen megállapítható, mert abban a jellegzetes ízesítés és a mentolos cigaretta egyértelműen megkülönböztetésre került, e notifikációt a Bizottság maradéktalanul elfogadta. Kiemelte, hogy a Dohányrendelet 21/A. § (5) bekezdése nem tartalmaz utaló szabályt a 4/A. § (1) bekezdésére, ezért az előbbi rendelkezés nincs összefüggésben a jellegzetes ízesítéssel, a törvényszék ezen értelmezése téves.

[28] Hangsúlyozta, hogy eljárása során a Dohányrendelet 21/A. § (5) bekezdését jogszerűen alkalmazta, mivel a jogsértés megállapítása nem a mentolos jellegzetes ízesítés megléte, hanem a dohánytermék mentol adalékanyag tartalma miatt történt, a Végrehajtási rendeletet nem kellett alkalmazni. Megjegyezte, hogy annak alkalmazása nem egyértelműen kötelező figyelemmel a Végrehajtási rendelet preambulájának (3) bekezdésére.

[29] Álláspontja szerint a törvényszék azon körülményből, hogy a mentol adalékanyag a Dohányrendelet 4. számú mellékletében nem szerepel, szintén tévesen következtetett arra, hogy a mentol adalékanyag használata egy bizonyos mennyiségig az érintett dohánytermék esetén megengedett, mert e melléklet és a 21/A. § (5) bekezdése két külön kategória szabályozását tartalmazza, azok egymástól függetlenek.

[30] Az EUMSZ 267. cikkében és a Kp. 34. § a) pontjában, valamint a Kp. Kommentárban foglaltakra utalva kifejtette, hogy az ügyben eljáró törvényszék ítéletének [36] bekezdésében a Dohányirányelv preambulájának bekezdéseit értelmezte, annak ellenére, hogy az irányelv átültetése a magyar jogba teljes egészében megtörtént.

[31] Megjegyezte, hogy a törvényszék azon megállapítását, miszerint a jelen per tárgyát képező dohánytermékkel összefüggésben Svédországban is volt folyamatban közigazgatási eljárás, az EU Közös Adatbeviteli Kapun (EU CEG) az egyedi azonosítóval (TPID) rendelkező dohánytermékek listája érdemben cáfolja.

[32] Álláspontja szerint a bíróságnak értékelnie kellett volna a Világgazdaság napilapban 2020. augusztus 11-én megjelent, az Emberi Erőforrások Minisztériuma szervezésében működő Dohányzási Fókuszpont vezetőjének, Demjén Tibornak a nyilatkozatát is, amely egyértelműen azt tartalmazta, hogy sokkal szigorúbb az ízesített cigarettákra vonatkozó magyar szabályozás, mint az uniós irányelv, hiszen a Dohányrendelet szerint 2020. május 20-tól a hazai kiskereskedelmi forgalomban a cigaretta és cigarettadohány egyáltalán nem tartalmazhat mentolt.

[33] Miután az ITM laboratóriuma akkreditált, a törvényszéknek a becsatolt ITM jegyzőkönyveket is értékelnie kellett volna, amely egyébként az érintett dohánytermékben az illat és íz jelenlétét egyértelműen alátámasztotta, megjegyezve, hogy ez egyébként irreleváns, mert kizárólag a mentoltartalom miatt állapított meg jogsértést.

[34] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a törvényszék ítéletének hatályban tartását kérte, hangsúlyozva, hogy annak megállapításai a jogszabályban foglaltaknak megfelelnek. Álláspontja szerint a legfőbb kérdés az volt, hogy Magyarországon a perbeli időszakban a jellegzetes mentol ízesítést tilalmazó lex generalis szabályon kívül, a mentol adalékanyagot tartalmazó cigaretta forgalmazását megtiltó lex specialis rendelkezés létezett-e.

[35] Érvelése szerint ezen időszakban kizárólag a jellegzetes mentol ízesítés tilalma érvényesült, nem beszélhetünk a mentol mint adalékanyag általában történő megtiltásáról, amelyet alátámaszt az időközben megjelent – a Dohányrendeletet módosító – új jogszabálytervezet is, amely a mentol és mentolszármazék teljes tilalmát írja elő. Ezzel összefüggésben csatolta a 2021/616/HU számú notifikációt (a továbbiakban: 2021. évi notifikáció), amelyről az Emberi Erőforrások Minisztériuma 2021. szeptember 23-án értesítette az Európai Bizottságot. E notifikáció egyértelművé teszi, hogy a Dohányrendelet 7. cikk (1) bekezdés szerinti jellegzetes ízesítés tilalmán túl a Magyarországon forgalmazott cigaretta és cigarettadohány esetén a jövőben a mentol nemcsak jellegzetes ízesítésként, hanem adalékanyagként történő alkalmazása is tiltott annak mennyiségétől függetlenül. A jogszabálytervezetben e rendelkezés az adalékanyagok tilalmát szabályozó 4. §-ban egy új (2a) bekezdésként szerepelne.

[36] Hangsúlyozta, hogy az alperes határozatában, illetőleg a felülvizsgálati kérelmében ellentmondásosan nyilatkozott, hogy a mentol mint adalékanyag termékben való jelenléte, vagy a mentol adalékanyaggal összefüggő íz megjelenése miatt állapított meg jogsértést és alkalmazott intézkedést, idézve ezzel összefüggésben az alperesi nyilatkozatban, illetve a határozatban foglaltakat. A törvényszék ezzel szemben helyesen állapította meg, hogy az alperes által állított szigorúbb mentoltilalom nem létezik. Ennek alátámasztására a 2015. évi notifikáció nem volt alkalmas, abban a mentol mint adalékanyag teljes betiltásáról szó nincs, az valójában a Dohányirányelv nemzeti jogba történő átültetését tartalmazza, és csak a

Dohányirányelv által megengedett eltérésekre utal az egységes csomagolás bevezetésével, valamint a mentol esetén a kapszula tilalommal.

[37] Kiemelte, hogy az alperes érvelésével szemben a Végrehajtási rendelet rendelkezései közvetlenül alkalmazandók, ezért az alperes a rendeletről eltérő módszerekkel, így az általa csatolt ITM jegyzőkönyvekkel a jogsértés megtörténtét megfelelően nem igazolta. Nem vitatva, hogy a Dohányrendelet a Dohányirányelvtől eltérő nemzeti szabályokat is tartalmazhat, kifejtette, hogy a jellegzetes ízesítésű cigaretta forgalomba hozatalának a tilalmáról rendelkező Dohányrendelet 4/A. § (1) bekezdésére történő utalás hiányából nem vonható le olyan következtetés, hogy a 21/A. § (3) bekezdése egy további nemzeti teljes mentoltilalomra vonatkozik, a jellegzetes ízesítésű cigarettákat mentesítő átmeneti rendelkezés helyett.

[38] Az alperes álláspontjával szemben a Dohányrendelet tiltott adalékanyagokat tartalmazó 4. számú melléklete az ügyben releváns, mivel a jogalkotónak tisztáznia kell e melléklet kapcsolatát a további rendelkezésekkel. Ezt támasztja alá az új jogszabály tervezet is, amely kifejezetten hivatkozik a 4. számú mellékletre. A tiltott adalékanyagok rögzítése azért is fontos, mert az uniós és nem uniós tagállamoknak egyaránt szükséges tudniuk, hogy milyen feltételekkel forgalmazhatnak dohányterméket Magyarországon.

[39] Megjegyezte, hogy a 2015. évi notifikáció megküldését követően három hónappal a Dohányirányelv átültetéséről a TBT megállapodás alapján Magyarország a Világkereskedelmi Szervezetet is értesítette (a továbbiakban: TBT notifikáció), amelyben felsorolta az Unio prioritási listáján szereplő anyagokat, „+” jellel megjelölve azokat, amelyeket betiltott, de ez a jelzés a táblázatban szereplő mentol adalékanyagnál nem volt megtalálható.

[40] Kifejtette, hogy az ügyben eljáró törvényszék a rendelkezésre álló bizonyítékokat helytállóan értékelte, mert a napilapban közzétett cikk a jogszabályi rendelkezéseket nem írhatta felül, továbbá, hogy az ügyben nincs olyan kérdés amely az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését indokolná.

[41] Az alperes a felperes felülvizsgálati ellenkérelmére tett észrevételében a felülvizsgálati kérelmében foglaltakat fenntartva hangsúlyozta, hogy a felperes új jogszabálytervezetre vonatkozó nyilatkozata irreleváns, mert a bíróságnak a közigazgatási eljárás időpontjában hatályos jogszabályi rendelkezéseket kell vizsgálnia. Utalt arra, hogy az eljárás időpontjában hatályos rendelkezések szerint előírt mentol adalékanyag tilalmára vonatkozó szabályt az iparág többi szereplője betartotta.

[42] Kiemelte, hogy az irányadó időszakban a magyar szabályozás az ízesítés meglététől vagy hiányától függetlenül önmagában a mentol adalékanyagra is tiltó szabályt alkalmazott. Érvelése szerint a korábbi nyilatkozata nem volt ellentmondásos, mert a mentol ízesítés megléte mérlegelési szempontként szintén figyelembe vehető az eset összes körülményei között. Fenntartotta azon álláspontját is, hogy a 2015. évi notifikáció a mentol adalékanyag betiltására is vonatkozott és azzal összefüggő indokolást is tartalmaz.

[43] Az ITM jegyzőkönyvek a teljes tilalom ellenére fennálló mentol adalékanyag jelenlétének megállapítására vonatkoznak, ezért nincs jelentősége annak, hogy a Végrehajtási rendeletben foglaltak szerint készültek-e.

[44] Változatlanul hangsúlyozta, hogy a Dohányrendelet 21/A. §-át nem lehet kizárólag egy jellegzetes ízesítés tilalma alóli átmeneti kivételnek tekinteni és a 2015. évi notifikáció mellékletét képező hatástanulmány, amely a magyarországi dohányzási szokásokat írja le, nem értelmezhető kizárólag a kapszulatilalommal összefüggésben. A mentol adalékanyag Dohányrendelet 4. számú mellékletében szerepeltetésének hiánya azzal függ össze, hogy a jogalkotó nem minden dohánytermék, hanem csak a cigaretta és cigarettadohány esetén kívánta a mentoltartalmat megtiltani. Érvelése szerint az általa hivatkozott újságcikk a jogszabályban foglaltak alapján az egyéb bizonyítékok mellett az álláspontját erősíti.

A Kúria döntése és jogi indokai

[45] Az alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint nem alapos.

[46] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése mentén alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között, az abban megjelölt jogszabálysértések körében vizsgálta felül. A Kúria álláspontja szerint az ügyben eljáró törvényszék a helyesen megállapított tényállásból érdemben helytálló következtetésre jutott a közigazgatási határozat jogszerűségével kapcsolatban, döntésével és indokaival a felülvizsgálati bíróság egyetért.

[47] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen azzal érvelt, hogy miután a Dohányirányelv átültetésére a magyar jogrendszerbe részlegesen került sor, így a Dohányrendelet a Dohányirányelvtől eltérő, vagy ahhoz képest új szabályokat is tartalmazhat. Ebből következően az általa alkalmazott és a megállapított jogsértés alapját képező 21/A. § (5) bekezdése a Dohányirányelvhez képest szigorúbb – a mentol adalékanyag esetén – általános tilalmat jelent, ezért 2020. május 20. napját követően a cigaretta és cigarettadohány mentol adalékanyagot egyáltalán nem tartalmazhat.

[48] A Dohányirányelv rendelkezéseinek átültetésére vonatkozó tagállami kötelezettséget a Dohányirányelv 29. cikke tartalmazza. Az implementációs kötelezettség alapján a tagállamot nem az irányelv teljes tartalmának átvétele, hanem a szabályozás átültetésével az irányelvben foglalt célok megvalósításának a kötelezettsége terheli.

[49] A Dohányirányelv 7. cikk (1) bekezdésében foglalt jellegzetes ízesítés tilalmára vonatkozó rendelkezést a jogalkotó a Dohányrendelet 4/A. § (1) bekezdésébe lényegileg azonos tartalommal ültette át, és a jellegzetes ízesítés fogalmát a Dohányrendelet 2. § (15) bekezdése a Dohányirányelv 2. cikk (25) bekezdésével egyezően tartalmazza.

[50] A Dohányirányelv 7. cikk (14) bekezdése az olyan jellegzetes ízesítésű dohánytermékek esetében, amelyek uniós szintű értékesítési volumene valamely termék kategóriában a 3%-ot eléri, vagy azt meghaladja a tilalom időbeli alkalmazásának hatályát 2020. május 20-ig elhalasztotta. A Dohányrendelet – záró rendelkezések között

elhelyezett – 21/A. § (5) bekezdése e rendelkezést nem szó szerint vette át, hanem átmeneti rendelkezésként a mentol ízesítésű cigaretta és mentol ízesítésű cigarettadohány 2020. május 20-ig történő forgalmazhatóságát állapította meg azzal a feltétellel, hogy a mentolos ízesítést a gyártási vagy csomagolási folyamat során kell a dohánytermékhez hozzáadni, és annak hozzáadása vagy adagolása részben sem függhet a fogyasztótól.

[51] A két rendelkezés együttes értelmezéséből az következik, hogy a jogalkotó a Dohányrendelet 21/A. §-ban a 4/A. § (1) bekezdésében előírt jellegzetes ízesítésű dohánytermékek forgalmazását tiltó általános előírás alóli kivételként a mentol ízesítésű dohánytermékek forgalomba hozatalára vonatkozóan időbeli átmeneti rendelkezést alkotott, az teljes mentoltilalomként nem értelmezhető. Ezt erősíti az IRM rendelet 50. § (2) bekezdése is, ugyanis e vitatott rendelkezés nem az általános vagy részletes, hanem a záró rendelkezéseken belül került elhelyezésre. A jogszabály értelmezését pedig önmagában a Világgazdaság lapban megjelent cikk nem írhatta felül, azt a törvényszéknek az alperes érvelésével szemben értékelnie nem kellett.

[52] Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy az alperes által állított szigorúbb tilalom alkalmazásának az is előfeltétele, hogy a jogalkotó a Dohányirányelv 29. cikk (1) bekezdésében előírt átültetési kötelezettséghez kapcsolódó, a Dohányirányelvhez képest szigorúbb intézkedések bevezetésének szándékát a Dohányirányelv 24. cikkében előírt módon a Bizottság felé bejelentse.

[53] A Dohányirányelv 24. cikk (2) és (3) bekezdése bizonyos feltételekkel lehetővé teszi a Dohányirányelv rendelkezéseitől való eltérést. A 24. cikk (3) bekezdése értelmében a tagállamok betilthatják a dohánytermékek vagy kapcsolódó termékek bizonyos kategóriáját az adott tagállamban fennálló sajátos helyzetre történő hivatkozással, feltéve, hogy a rendelkezést a közegészség védelmének szükségessége indokolja. Az ilyen nemzeti rendelkezésekről értesíteni kell a Bizottságot, bevezetésük indokait is megadva, mely feltételeket és azok indokoltságát a Bizottság megvizsgálja.

[54] A Dohányirányelv 24. cikk (2) és (3) bekezdéséhez kapcsolódó notifikációval szembeni elvárásra közös politikai nyilatkozat született az Európai Unióban (2011/C 369/2; 2011/C 369/03), amely politikai nyilatkozat részben bekerült a Dohányirányelv (58) preambulumbekkezdésébe is. A politikai nyilatkozat az EUB C-427/207 ítélete 107 indokolására utalva az egyértelmű és pontos indokolási kötelezettséget tartalmazza.

[55] Mindezekre figyelemmel egy adott tagállamban bevezetendő szigorúbb szabályozásra vonatkozó bejelentésnek egyértelműen tartalmaznia kell a Dohányirányelvben megfogalmazott célok szerinti szabályozástól való eltérés (szigorúbb rendelkezés) egyértelmű meghatározását, a bevezetés részletes indokainak előadását és ezzel összefüggésben az adott tagállamban fennálló sajátos helyzet ismertetését, amelyből a közegészség védelmének szükségességére következtetni lehet.

[56] Az alperes arra hivatkozott, hogy a teljes mentoltilalomra vonatkozó notifikációt teljesítette. A törvényszék ezzel összefüggésben helytállóan vizsgálta az alperes által megjelölt 2015. évi notifikáció tartalmát, és az alperes felülvizsgálati érvelésével szemben helyesen jutott arra a következtetésre, hogy e notifikáció felhívott 8. és 9. pontja, de

összessége sem támasztja alá a Dohányrendelet 21/A. § (5) bekezdésében állított teljes mentoltilalomra vonatkozó korlátozás bevezetését.

[57] A 2015. évi notifikáció 8. pontban szereplő „rögzítésre kerül a jellegzetes ízesítésű dohánytermékek forgalomba hozatalának tilalma” fordulat valójában a Dohányirányelv 7. cikk (1) bekezdésének megismétlése, és az ezt követő fordulat, hogy „az a mentolos cigaretta és a mentolos cigarettadohány esetében 2020. május 20-i hatállyal került bevezetésre” valójában a mondat első fordulatával kontextusban vizsgálva azt jelenti, hogy az nem általában a mentol adalékanyag tilalmára, hanem csak a jellegzetes mentol ízesítésű cigarettára és cigarettadohányra vonatkozik.

[58] A notifikáció indokolásának 9. pontja utal ugyan az Európai Unió legtöbb országához képest a magyarországi rosszabb dohányzási szokásokra és azok gyakoriságára, amely egészségvédelmi okból indokoltta teheti bizonyos szigorúbb intézkedések bevezetését, ez az általános helyzetismertetés azonban a kapszulás cigaretták betiltására vonatkozik, és még említés szintjén sem tartalmazza az egyes termékek esetén bevezetendő teljes mentoltilalmat. Az indokolás ezen része a csomagolási egységre vonatkozó előírás, valamint a kombinált egészségvédő figyelmeztetés esetén utal eltérésre, ez utóbbi esetben például arra, hogy azt a cigarettán, cigarettadohányon és vízpipadohányon kívül a szivar, szivarka és pipadohány esetében is alkalmazni kell. A notifikáció indokolása alapján tehát nem vonható le az a következtetés, hogy a fenti bejelentés a cigaretta és a cigarettadohány esetén a teljes mentoltilalomra vonatkozott.

[59] Nem mellőzhető annak értékelése sem, hogy a 2021. évi notifikációban és az ahhoz mellékelt hatástanulmányban a 2015. évi notifikációval szemben a jogalkotó kifejezetten hivatkozik a jövőben bevezetésre kerülő teljes mentoltilalomra. A 2021. évi notifikáció 6. pontjában egyértelműen meghatározásra kerül a cigarettákban és cigarettadohányban a mentol és mentolszármazékok adalékanyagként történő felhasználásának tilalma, valamint a notifikáció 9. pontja az ehhez fűződő indokolást is tartalmazza, részletezve a mentol alkalmazásának a rászakos fokozásával és a leszokás nehezítésével kapcsolatos egészségre gyakorolt káros élettani hatásait.

[60] A bevezetett tilalomhoz kapcsolódó jogszabály tervezet szerint a Dohányrendelet 4. §-a egy újabb (2a) bekezdéssel egészülne ki, amely a 4. számú mellékletben szereplő adalékanyagokon, idegen anyagokon kívül a mentol és a mentolszármazék adalékanyagot tartalmazó cigaretta és cigarettadohány forgalomba hozatalát egyértelműen megtiltja.

[61] Mindezekre figyelemmel az ügyben eljáró törvényszék helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy notifikáció hiányában a szigorúbb szabályozás nem volt bevezethető, mert az nem feleltethető meg a Dohányirányelv 24. cikk (3) bekezdés szerinti értesítésnek. A Dohányrendelet 21/A. § (5) bekezdése ily módon a Dohányirányelv 7. cikk (14) bekezdésével összhangban a 4/A. § (1) bekezdés szerinti jellegzetes ízesítésű dohánytermékek közül a jellegzetes mentol ízesítésű dohánytermékekre vonatkozó átmeneti megengedő szabályozásként értelmezhető.

[62] Az ügyben eljáró törvényszék – a teljes mentoltilalom megállapításának hiányában – az érintett dohánytermék esetén a Dohányirányelv 7. cikk (1) bekezdése szerinti jellegzetes

ízesítésű dohánytermékek forgalmazását tiltó rendelkezésbe ütközést is vizsgálta, amelyet a tényállás e körben való feltáratlansága, a bizonyítékok alkalmatlansága, illetve elégtelen volta miatt nem talált bizonyítottnak.

[63] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében tévesen érvelt azzal, hogy a mentol olyan kémiai anyag, amely a dohánytermékhez adva szükségképpen megváltoztatja a dohánytermék ízét, ezért nincs jelentősége az adalékanyag mennyiségének, mert annak jelenléte a termékben a jogsértés megállapítását vonja maga után, ezen állítását ugyanis semmivel nem bizonyította. A Dohányirányelv és a Dohányrendelet a jellegzetes ízesítés fogalmi meghatározásánál lehetséges adalékanyagként a mentolt egyaránt szerepelteti, ugyanakkor egyik sem utal arra, hogy a mentol mint adalékanyag a dohánytermékben szükségképpen jellegzetes ízt eredményez. A Dohányirányelv (17) preambulumbekzdésének első fordulata pedig kifejezetten hangsúlyozza, hogy a jellegzetes ízesítésű dohánytermékek betiltása nem jelenti az egyes adalékanyagok használatának teljes kizárását, viszont kötelezi a gyártót, hogy olyan mértékben csökkentse az adalékanyagokat vagy az adalékanyagok kombinációját, hogy használatuk ne eredményezzen jellegzetes ízt.

[64] Az ügyben eljáró törvényszék ezért arra is helyesen utalt, hogy a Dohányirányelv 7. cikk (1) bekezdésében foglaltak megsértése megállapításának nem csak az adalékanyag jelenléte, hanem az is előfeltétele, hogy az adalékanyag a dohánytermékben jellegzetes ízt eredményezzen. Ennek megállapítása – figyelemmel a Dohányirányelv 7. cikk (2)-(3) bekezdésében foglaltakra – a Végrehajtási rendeletben meghatározott feltételek szerint történik.

[65] A Végrehajtási rendelet részletesen meghatározza azt az eljárásrendet, amely alapján a dohánytermékek jellegzetes ízesítéssel rendelkezése meghatározható. Végrehajtási rendelet 3. cikk (1) bekezdése értelmében amennyiben egy tagállam vagy a Bizottság úgy ítéli meg, hogy egy dohánytermék esetleg jellegzetes ízesítéssel rendelkezik, felkéri a gyártót vagy importőrt, hogy bocsássa rendelkezésre a termékre vonatkozó értékelését. A tagállam az eljárás megindítására a Bizottságot is felkérheti. A 3. cikk (2) bekezdése tartalmazza a Bizottság eljárás megindítására vonatkozó további jogosultságát is.

[66] A Bizottság ezen eljárással összefüggésben a Dohányirányelv 7. cikk (4) bekezdésének megfelelően uniós szintű független tanácsadó testületet is létrehozott amelyre vonatkozó rendelkezéseket a Bizottság 2016. május 18-i, a tagállamokat és a Bizottságot a dohánytermékek jellegzetes ízesítéssel rendelkezésének megállapításában segítő független tanácsadó testület létrehozására és működésére vonatkozó eljárás meghatározásáról szóló 2016/786 végrehajtási határozata (a továbbiakban: Végrehajtási határozat) tartalmazza. A tagállamok valamely a Dohányirányelv 7. cikk (1)-(2) bekezdése szerinti intézkedés meghozatala előtt konzultálhatnak a testülettel.

[67] Mindezek alapján megállapítható, hogy a mentol adalékanyag dohánytermékben való felhasználása esetén az érintett termék jellegzetes ízesítésének meghatározására a Végrehajtási rendeletben előírtak szem előtt tartásával kerülhet sor, ezért azt az alperes által hivatkozott ITM jegyzőkönyvek önmagukban nem támasztják alá, ezért az abban foglaltakat az alperes állításával szemben a törvényszéknek részletesen értékelnie nem kellett.

[68] A Kúria megjegyzi, hogy a Dohányrendelet 4/A. § (1) bekezdés szerinti jellegzetes ízesítés tilalmába ütközés megállapításánál a Végrehajtási rendelet előírásait az alperes sem hagyta figyelmen kívül, melyet igazol, hogy az ezen vizsgálattal összefüggésben a felperessel szemben indult BP-05/200/04959-30/2020. számú ügyben a European Commission Directorate-General for Health and Food Safety (Egészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Főigazgatóság Európai Biztosa), mint az Európai Unió intézményével történő egyeztetés időtartamára a 2020. július 31-én kelt, fenti számú végzésével az eljárás felfüggesztéséről döntött. Ebből következően a jelen felülvizsgálati állításával szemben a jellegzetes ízesítés tilalmába ütköző magatartás megállapításával összefüggő eljárásban az alperes is irányadónak tekintette a Végrehajtási rendeletben foglaltakat.

[69] Az alperes az EUMSZ 267. cikk és 288. cikk (1), (2) bekezdésében foglaltakra hivatkozással azt sérelmezte, hogy amennyiben az ügyben eljáró bíróságok a Dohányirányelv preambulumbekendéseit kívánta értelmezni, ebben az esetben az EUB-hoz kellett volna fordulnia. A Kúria hangsúlyozza, hogy előzetes döntéshozatali eljárás abban az esetben indokolt, amennyiben az ügyben valamely releváns kérdés eldöntéséhez az uniós jog értelmezése szükséges, vagy az kérdéses, hogy az érintett uniós jogszabályt kell-e alkalmazni. Az uniós jog értelmezésének szükségessége ugyanakkor csak abban az esetben merülhet fel, ha az abban szereplő rendelkezés céljával, tartalmával összefüggésben a bíróságban kétely merül fel.

[70] Jelen ügyben a dohánytermékek jellegzetes ízesítése tilalmával összefüggő rendelkezéseket a hazai szabályozás a Dohányrendeletbe átvette, így lényegében ezen Dohányirányelvvel összhangban meghozott Dohányrendelet felhívott jogszabályhelyeit kellett elsősorban értelmezni. Az alperes által hivatkozott Dohányirányelv (17) és (50) preambulumbekendés tartalmával, értelmezésével összefüggésben kétség nem merült fel, ezért a Kúria e körben szükségtelennek tartotta az Európai Unió előzetes döntéshozatali eljárása kezdeményezését. A Kúria álláspontja kialakításánál figyelemmel volt az EUB iránymutató gyakorlatára [C-283/81. Cilfit ügy; C-561/19. számú ügy] és az ezzel összefüggő kúriai gyakorlatra is [EBH2014. K.30., EBH2007. 1626., BH2017. 22.].

[71] A fentiekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság döntése a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, ezért az elsőfokú ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A határozat elvi tartalma

[72] *A 2014/40/EU irányelv (Dohányirányelv) rendelkezéseinek átültetésére vonatkozó kötelezettség alapján a tagállamot az irányelvben megfogalmazott célok megvalósításának kötelezettsége terheli.*

[73] *A Dohányirányelvben megfogalmazott célok megvalósítására rendelt intézkedéseknél szigorúbb előírások bevezetésére a tagállamban akkor kerülhet sor, ha a jogalkotó az irányelvben meghatározott, ezzel összefüggő notifikációs kötelezettségét is teljesíti.*

Záró rész

[74] A Kúria a sikertelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő alperest kötelezte a felperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megtérítésére a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján. A felperes a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét 150 munkaóra figyelembevételével 250.000 forintban határozta meg, amely 1666 forint óradíjnak felel meg. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a felülvizsgálati ellenkérelem előterjesztésével, a tárgyalásra történő felkészüléssel és a tárgyaláson való megjelenéssel összefüggésben 30 munkaórát tartott indokoltnak, ezért a felülvizsgálati eljárásban felmerült felperesi költséget ehhez igazodóan állapította meg.

[75] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (3) bekezdés d) pontja és 50. § (2) bekezdése alapján meghatározott felülvizsgálati eljárási illetéket, az alperest az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján megillető személyes illetékmentességre tekintettel az állam viseli.

[76] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2022. február 23.

Dr. Kovács András a tanács s.k. elnöke, Dr. Szilas Judit s.k. előadó bíró,
Dr. Tóth Kincső s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő